ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ФАХОВИЙ БІЗНЕС-КОЛЕДЖ РІК ЗАСНУВАННЯ - 1966

Відділення Менеджменту та маркетингу

ЦК менеджменту та маркетингу

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	**DP007 Економічна теорія / Economic Theory**
Рівень фахової передвищої освіти	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність	D3 «Менеджмент»
Освітня програма	Менеджмент та підприємництво
Семестр	1 семестр (1 курс 11 кл.), 3 семестр (2 курс 9 кл.)
Курс	1 (на базі повної загальної середньої освіти) 2 (на базі базової середньої освіти)
Анотація курсу	Навчальна дисципліна спрямована на формування цілісної системи теоретичних знань з економіки, комплексне вивчення економічних відносин в системі суспільного виробництва, ґрунтовне пізнання проблем ефективності використання суспільством обмежених виробничих ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів у задоволенні зростаючих людських потреб, формування вмінь аналізувати і вирішувати економічні завдання, вивчати і прогнозувати процеси і явища з області майбутньої професійної діяльності студентів, а також розвиток логічного мислення, сприяння формуванню вмінь і навиків самостійного дослідження економічних проблем.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=441
Мова викладання	українська
Лектор курсу	Харченко Світлана Вікторівна викладач, спеціаліст вищої категорії Канали комунікації зі студентами: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: kharchenko.s.w@gmail.com
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітньо-професійна програма	Менеджмент та підприємництво http://csbc.edu.ua/documents/otdel/opp_mened25.pdf http://csbc.edu.ua/documents/otdel/opp_mened26.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та

	форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	СК 2. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. СК 9. Здатність проводити економічні розрахунки.
Перелік програмних результатів навчання	РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України. РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності. РН 7. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності. РН 11. Здійснювати пошук, збирання, оброблення й аналізування інформації у професійній діяльності.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 180 Кількість кредитів – 6 Кількість лекційних годин – 30 Кількість практичних занять – 30 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 120 (в т.ч. підготовка до іспиту 30 год.) Форма підсумкового контролю – іспит
Методи навчання	Тематичні лекції (вербальний метод), робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації); вирішення аналітично-розрахункових завдань, самонавчання через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle та використання рекомендованої літератури; методи самоконтролю.
Зміст дисципліни	
Тема 1. Предмет та функції економічної теорії	Виникнення і етапи розвитку економічної науки. Місце економічної теорії в системі економічних наук. Предмет економічної теорії. Позитивна і нормативна економічна теорія. Функції, економічні категорії та закони. Методи економічної теорії.
Тема 2. Загальні основи суспільного виробництва	Потреби як рушійний мотив виробничої діяльності. Поняття і структура суспільного виробництва. Фактори суспільного виробництва. Проблеми організації виробництва. Крива виробничих можливостей. Продукт і його властивості. Сукупний суспільний продукт, його форми і структура. Економічна і соціальна ефективність суспільного виробництва.
Тема 3. Типи економічних систем та відносини власності	Право власності і економічні відносини власності. Власність в економічному змісті. Типи, форми та види власності. Різноманіття економічних систем.

	Класифікація економічних систем за формою власності і способом управління господарською діяльністю.
Тема 4. Форми організації суспільного виробництва	Суспільне господарство. Суспільний поділ праці. Загальні форми суспільного виробництва. Натуральне і товарне виробництво. Види та характерні риси товарного господарства. Товар і його властивості. Мінова та споживна вартість, її показники. Теорії вартості. Величина вартості товару. Закон вартості і його функції
Тема 5. Гроші як елемент товарного виробництва	Розвиток форм вартості і виникнення грошей. Суть та функції грошей. Грошовий обіг та його закони. Грошова система, її основні елементи і типи. Закон грошового обігу. Інфляція як багатофакторний процес. Суть, причини, наслідки. Методи стабілізації грошового обігу.
Тема 6. Ринок і механізм його функціонування	Ринок як найважливіший елемент товарного виробництва. Суть, функції та умови ефективного функціонування ринку. Види ринкової діяльності, принципи ринкового господарства, основні об'єкти і суб'єкти ринкової діяльності. Поняття попиту і пропозиції. Фактори, які визначають кон'юнктуру ринку. Суть, функції, фактори і види цін. Суть і види конкуренції.
Тема 7. Структура і інфраструктура ринку	Класифікація видів ринків. Структура ринку. Суть інфраструктури ринку та основні елементи ринкової інфраструктури. Загальна та спеціальна інфраструктура.
Тема 8. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин.	Домогосподарство як соціально-економічне утворення. Суб'єкти домашніх господарств та їх ресурси. Сукупний попит домогосподарств. Основні чинники, які впливають на попит домогосподарств. Доходи домогосподарств та їх розподіл. Витрати домогосподарств та їх класифікація.
Тема 9. Підприємство як товаровиробник. Підприємництво	Сутність підприємництва та умови його існування. Організація підприємницької діяльності. Види підприємств. Функції підприємства та основні організаційні основи процесу виробництва.
Тема 10. Організація господарської діяльності. Капітал. Витрати виробництва і прибуток.	Капітал підприємства, кругооборот і оборот. Форми існування капіталу. Сутність витрат виробництва та їх види. Структура собівартості продукції. Шляхи зниження собівартості.
Тема 11. Доходи від використання факторів виробництва	Власники ресурсів та їх доходи в умовах ринку. Прибуток підприємства та його розподіл. Суть і фактори позичкового процента. Земельна рента та її види. Суть та форми заробітної плати.
Тема 12. Відтворення та циклічність суспільного виробництва	Суть та структура суспільного відтворення. Фактори економічного зростання. Суть і типи економічного зростання. Поняття і причини циклічності суспільного виробництва. Види і тривалість економічних циклів. Безробіття, його причини і наслідки. Види безробіття. Нециклічні коливання економіки.
Тема 13. Держава як суб'єкт регулювання ринкової	Необхідність і суть державного регулювання економіки. Головні цілі і функції держави в ринковій економіці.

економіки.	Напрями і методи державного регулювання економіки.
Тема 14. Світове господарство. Міжнародні економічні відносини	Об'єктивні передумови виникнення, суть і основні етапи розвитку світового господарства. Структура світового господарства. Загальні риси світового господарства. Міжнародний поділ праці: фактори, напрями, форми. Основні форми міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція, її сутність і стадії. Економічна глобалізація світу. Глобальні проблеми людства
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин студент може отримати індивідуальний графік навчання за погодженням із керівником курсу, завідувачем ЦК та завідувачем відділення.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Використання ШІ	Використання ШІ під час виконання завдань регламентується Політикою «Використання ШІ в освітньому процесі ЧДБК» Завдання мають маркування регламенту використання ШІ.
Підсумковий контроль	Іспит

Система оцінювання

Система оцінювання підсумкової успішності студентів поділяється на **поточний контроль** та **семестровий контроль**.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру і охоплює всі види аудиторної роботи (практичні, семінарські заняття) та виконання індивідуальних завдань. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за цей вид контролю, становить 100.

Підсумковий контроль

Відбуватися у формі іспиту.

Розрахунок підсумкової оцінки.

Підсумкова оцінка (О) розраховується як сума балів за роботу в семестрі (**S**) та балів за іспит (**T**), кожен з яких має максимальну вагу 100 балів. Вагові коефіцієнти для обох компонентів однакові та дорівнюють **0,5**.

Формула: $O=(S\times0.5)+(T\times0.5)$

Види навчальної роботи	Загальна кількість балів
Усні відповіді за темами: 2 по 5 балів	10
Експрес-завдання за темами: 4 по 5 балів	20
Практичні завдання: 4 по 5 балів	20
Модульні контрольні (2 к.р. по 10 балів)	20
Індивідуальна робота (3 по 10 балів)	30
Разом	**100**
Іспит	**100**

Критерії оцінювання для кожного виду навчальної роботи

Критерії оцінювання усних відповідей:

5 балів – студент демонструє відмінний рівень знань, послідовно і повністю розкриває запитання, вільно володіє економічною термінологією та навчальним матеріалом, виклад матеріалу логічний і системний, доповнюється прикладами з практики, висновки аргументовані та свідчать про розуміння теми.

4 бали – студент демонструє високий рівень знань, розкриває сутність поставленого запитання, відповіді логічні, аргументовані, економічна термінологія використовується в цілому правильно, висновки обґрунтовані, допускаються окремі неточності.

3 бали – студент демонструє достатній рівень знань, в цілому правильно відповідає на поставлене запитання, володіє основними поняттями та категоріями, виклад матеріалу логічний, але неповний, та дрібними помилками, висновки сформульовані правильно, але не завжди глибоко та аргументовано.

2 бали – студент демонструє посередній рівень знань, в загальних рисах орієнтується в темі запитання, матеріал подає поверхнево, відповіді неповні та потребують допоміжних уточнень викладача, допускаються суттєві помилки у викладенні, висновки нечіткі й недостатньо обґрунтовані.

1 бал – студент демонструє низький рівень знань, не повністю розуміє суті поставленого запитання, слабо володіє базовою економічною термінологією, допускає грубі змістові помилки та не може сформулювати загальні висновки.

Критерії оцінювання експрес-робіт:

Завдання включають 10 запитань з базових питань курсу.

5 балів – студент правильно відповів на 9–10 запитань, що свідчить про відмінний рівень знань, розуміння навчального матеріалу, вміння застосовувати здобуті знання.

4 бали – студент правильно відповів на 7–8 запитань, що характеризує високий рівень знань, уміння орієнтуватися в основних поняттях, при цьому можливі поодинокі неточності.

3 бали – студент правильно відповів на 5–6 запитань, що демонструє достатній рівень знань, розуміння основних положень тем, є помилки та неточності, які не дозволяють вважати знання глибокими.

2 бали – студент правильно відповів на 3–4 запитання, що свідчить про поверхневе засвоєння матеріалу, неповне розуміння суті матеріалу та значні прогалини в знаннях.

1 бал – студент правильно відповів лише на 1–2 запитання, що свідчить про дуже низький рівень знань, відсутність розуміння навчального матеріалу та нездатність орієнтуватися в основних поняттях.

Критерії оцінювання практичних робіт:

5 балів – студент демонструє відмінний рівень практичних умінь та навичок у розв’язуванні завдання, володіє методикою його виконання, правильно й послідовно застосовує формули, дотримується вимог щодо оформлення, логіка розв’язку є чіткою й завершеною, висновки сформульовані правильно та обґрунтовано.

4 бали – студент демонструє високий рівень практичних умінь та навичок у розв’язуванні завдання, правильно застосовує методи й формули, дотримується логіки та послідовності виконання, оформлення в основному відповідає вимогам, висновки правильні й обґрунтовані, допускає поодинокі несуттєві неточності.

3 бали – студент демонструє достатній рівень практичних умінь та навичок у розв’язуванні завдання, володіє основними методами його виконання, допускає несуттєві помилки та неточності, частково порушує логіку викладення, формулює загалом правильні, але не завжди повні висновки.

2 бали – студент демонструє посередній рівень практичних умінь та навичок у вирішенні завдання, частково володіє методикою його виконання, робить значні помилки при

застосуванні формул, не завжди дотримується послідовності дій, формулює висновки поверхнево та не чітко обґрунтовує їх.
1 бал – студент демонструє низький рівень практичних умінь та навичок у розв'язуванні завдання, недостатньо володіє методикою його виконання, допускає суттєві помилки, демонструє нездатність застосувати набуті знання при розв'язуванні практичних завдань та формуванні висновків.

Критерії оцінювання модульних робіт:
Модульна контрольна робота оцінюється у 10 балів і складається з чотирьох завдань (економічні терміни, відповідності, ситуація та задача), кожне з яких 2,5 балів.
9–10 балів – контрольна робота виконана у повному обсязі, економічні терміни подані правильно та чітко, усі завдання вирішено правильно з необхідними розрахунками та поясненнями, наведені необхідні формули, висновки точні, оформлення охайне.
7–8 балів – усі завдання виконано, означення термінів правильні, але є окремі неточності, завдання вирішено, проте є незначні помилки в поясненнях, оформлення на належному рівні, є дрібні недоліки.
5–6 балів – контрольна робота виконана частково, означення термінів неповні, у завданнях є суттєві помилки в розрахунках чи пропущені окремі дії, розрахунки непослідовні, висновки поверхневі, оформлення має недоліки.
0–4 бали – завдання виконані частково або зовсім нерозкриті, означення термінів неправильні чи відсутні, більшість завдань містять грубі помилки, розрахунки нелогічні, висновки відсутні, оформлення не відповідає вимогам.

Критерії оцінювання індивідуальних робіт (презентація/скрайб):
9–10 балів – робота повністю відповідає темі і вимогам, детально розкриті практичні аспекти, використано сучасні статистичні джерела, в тому числі аналітичні огляди і дослідження, матеріал логічно структурований і викладений послідовно, оформлення згідно з вимогами, текст грамотний і науковий, без помилок.
7–8 балів – робота відповідає темі, актуальність обґрунтована, використано незначну кількість застарілих даних, структура загалом логічна, але подекуди порушена послідовність, оформлення відповідає вимогам, допускаються поодинокі граматичні чи стилістичні помилки.
5–6 балів – робота частково відповідає темі, значна частина аспектів нерозкрита, джерела обмежені або застарілі, структура роботи порушена, виклад матеріалу нелогічний, оформлення має недоліки, текст містить граматичні та стилістичні помилки.
0–4 бали – матеріал опосередковано стосується теми, інформаційна цінність низька, використані джерела застарілі, структура відсутня або нелогічна, оформлення з грубими порушеннями, текст неналежної якості, можливе порушення термінів подання роботи.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Бали	Зміст
90-100 відмінно	**Бездоганна підготовка в широкому контексті.** Здобувач виявляє глибокі, системні знання навчального матеріалу, вільно орієнтується в першоджерелах та додатковій літературі, демонструє творчий підхід, аналітичне мислення та здатність застосовувати набуті компетентності в нестандартних ситуаціях.
80-89 дуже добре	**Повні знання, міцні вміння.** Здобувач володіє навчальним матеріалом у повному обсязі, впевнено застосовує практичні навички, вільно виконує передбачені програмою завдання, проте припускається несуттєвих неточностей або незначних помилок при викладенні окремих питань
70-79	**Хороші знання та вміння.** Здобувач грамотно та по суті викладає

добре	матеріал, демонструє достатній рівень засвоєння практичних навичок, але припускається деяких неточностей у формулюваннях або має невеликі труднощі під час самостійного виконання складних завдань.
65-69 задовільно	**Задовільні знання, стереотипні вміння.** Здобувач знає основний навчальний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання, вирішує завдання за готовим алгоритмом (шаблоном), проте має прогалини в деталях та припускається помилок при самостійних висновках.
60-64 достатньо	**Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах.** Здобувач демонструє засвоєння лише базового рівня матеріалу, спроможний виконувати лише найпростіші завдання в стандартних (знайомих) умовах під керівництвом викладача.
35-59 незадовільно	**Слабкі знання, відсутність вмінь.** Здобувач володіє лише фрагментарними знаннями, не здатний системно викласти матеріал чи застосувати вміння на практиці. Потрібне повторне складання (перескладання) для досягнення мінімального рівня.
1-34 незадовільно	**Необхідний повторний курс.** Здобувач демонструє повну відсутність необхідних знань та вмінь, що унеможливлює складання заборгованості без повторного вивчення навчальної дисципліни

Список рекомендованих джерел

1. Білецька Т.М. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка. 2-ге видання. — К.: Центр учбової літератури, 2019. 688 с.
2. Галушка З. І., Поченчук Г. М. Г 168 Економічна теорія : навч. посіб. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім.Ю.Федьковича. 2026. 420 с.
3. Економічна теорія: конспект лекцій та тестові завдання для студентів спеціальностей „Менеджмент”, „Економіка підприємства”, „Організація комерційної діяльності у сфері послуг і торгівлі”, „Економіка та організація бізнесу”/ Яковенко Р. – Кропивницький: ЦНТУ, 2019. 98 с.
4. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Макроекономіка: навчальний посібник / Мацелюх Н. П., Максименко І. А., Теліщук М. М. та ін. - Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. 456 с.
5. Економічна теорія: навчальний посібник. Укл: М.І. Колосінська, С.І. Белей, С.В. Бойда. Чернівці: Чернівец. нац. унів-т., 2021. 200 с.
6. Економічна теорія підприємництва: практикум. Для студентів факультету економічних наук. Спеціальність «Економіка». Друге видавництво: доповнене та оновлене / Укл. Іванова Н.Ю., Шевченко О.О.- К.: НаУКМА, 2021. 71 с.
7. Кокарєв І. В. Основи економічної теорії: курс лекцій / І. В. Кокарєв. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 220 с.
8. Луньова Т. С. Збірник практичних завдань для самостійного вивчення навчальної дисципліни «Макроекономіка»: для студентів спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 051 «Економіка». Київ: Національна академія статистики, обліку та аудиту, 2021. 56 с.
9. Мартин О. М. Мікроекономіка: теорія, тести, задачі. Частина І: навчальний посібник. Львів: ЛДУ БЖД, 2021. 271 с.
10. Навчально-методичний посібник для забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Економічна теорія». Укл: С.В. Бойда, М.І. Колосінська. Чернівці: Чернівец. нац. унів-т., 2021. 90 с.

11. Основи підприємництва: підручник / Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю.,Бужимська К.О., та ін.; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
12. Полковниченко С.О. Основи економічної теорії в інформаційних схемах: навч. посіб. для студ. всіх спеціальностей. Чернігів: ЧНТУ, 2016. 484 с.
13. Якобчук В.П., Войтенко А.Б., Довженко В.А., Захаріна О.В., Іванюк О.В., Литвинчук І.Л., Мосієнко О.В., Першко Л.О., Симоненко Л.І., Тищенко С.В, Пугачова Н.С. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. 2026. 562 с.

Інтернет-ресурси

1. Державна служба статистики України. URL: https://stat.gov.ua/uk
2. Інститут економіки і прогнозування НАН України. URL: http://www.ief.org.ua
3. Курс «Економіка на кожен день», «Економіка для всіх» Prometheus. URL: prometheus.org.ua
4. Офіційний сайт Міністерства економіки і довкілля України. URL: https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA
5. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: http://www.rada.gov.ua.
6. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua
7. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: http://www.mon.gov.ua
8. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: http://www.minfin.gov.ua
9. Офіційний сайт Національного банку України. URL: http://www.bank.gov.ua
10. Центр економічної стратегії. URL: https://ces.org.ua/
11. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#top